

מסורת הש"ס

האשה פרק שמיני פסחים

פז

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ב מהל' ק"פ
הלכה י"א:
ב ב ש הלכה י"ב:
ג ג ש הלכה י"ג:
ד ד ש הלכה י"ד:

רבינו הגאון

האשה שהיא בבית בעלה שחט עליה אביה שחט עליה בעלה כו' כיון ששני תאכל במקום שרצה ידקקן מיה דיש ברירה, וכלו נתברר כי מעט שחטת הפסח בה נמית, ושנין מאי מקום שהיא רוצה בשעת שחיתה, וימנן עלה האשה וכל ראשון משל ככרצאת שלום, מה שנקצת שלימה בבית חמה ורדופה לילך להגיד שכתבה בבית אביה, כדאי כשל אביה רוצה, אבל ככאן ואילך ממי שהיא רוצה בשעת שחיתה, אחות לט קטנה, אבר רבי יוחנן זו עילם שכתבה ללמוד ולא נכתבה ללמד, בימי עויה מלך יהודה נתבאר ארבעה נביאים הושע ישעיה עמוס ומיכה, גדול שבכולן הושע שנאמר תחלה רבר ה' בהושע תחלה לארבעה נביאים באותו הפרק כו'.

האשה, מאי רוצה בשעת שחיתה, ודוקא ציריה נשעת שחטה אבל לא ציריה אינה אוכלת לא משל זה ולא משל זה אבל ציריה אפילו קמח אוכלת משל בעלה: **באן** ברדופה כאן בשאינה רדופה, אור"ת דכל נשים רדופות הן להגיד צדית אביהן כשנמלאו שלימות צדית חמיהן והשמה מוקי ממני' בשאינה רדופה כגון שברגל הראשון שאחר חופה לא הלכה לצדית אביה ומיירי ממני' ברגל שני לחופה והוא ראשון להליכה שברגל שלפניו לא הלכה הלך כיון שאינה רדופה ספק הוא דשמא גם צדית לא הלכה לפי שמעתי שצדק קודם הרגל הגדול שצדית אביה ולכן היו ספק אף כרגל ראשון וירשא דקמני האכל משל בעלה ברגל שני להליכה שצדק הימה צדית אביה ברגל שלפניו וצרימא צדופה ברגל הראשון לחופה ולהליכה דודאי דמנה בשל אביה דהיא רדופה להגיד שמה שנקצת שלימה ומכאן ואילך דקמני היינו ברגל שני ועדיין לא הגדילה שמה דלא הוא ספק דאלה דקמני צדופה לכו דוקא דלא דוקא ככר גילמה דמנה שרואה בשל אביה א"כ אפילו הלכה כל זמן שלא ציריה ספק הוא אבל הלכה לעשות לאו גרס ואי גרס י"ל לעשות לאו דוקא והשמה אמי שפיר הא דגרס דכתיב אז הייתי צעניו כמולאת שלום וגו' וגרס נמי וא"כ יוחנן דמייתי דליה דקמס כלה רדופה להגיד שמה:

האשה האכל משל בעלה, דמסתמא דמנה לימננה על של בעלה כל זמן שלא פירשה שהיא דמנה בשל אביה: **רגל הראשון**, כך דרך השוואה ללכת צדית אביהן רגל הראשון שאחר הנשואין: **האכל במקום שהיא רוצה**, רדופה לילך עד הנה לצדית אביה תמיד הלך מספקא לן צדית ימחא לה אלא אם כן פירשה: **אפטרופוסין**, שהיו על שנים והמנוחה זה על פסחו זה על פסחו: **לא יאכל משל שניהן**, לא מפסחו של זה ולא משל זה ופסחו זה המנוח האחד על פסחו מי מן רשות להלך האחר לימננה על זה ואין לו תקנה אלא א"כ רצו שניהן שימנה עם האחד: **לא יאכל משל רבו**, דמסתמא הימננה על פסחו: **בגו' שמעט מינה יש ציריה**, ק"ד ממקום שהיא רוצה נשעת אכילה קאמר ואמרינן הוצרך דשחטה חזקה דהאי ספק שפיר אחרדיק עליה דהאי אמתא: **נשעת שחטה**, ששאלנו אם פיה נשעת שחטה ואמרה צדית אבי רוצה: **אוכלת משל אביה**, מן הסתם: **נמנינן בשאינה רדופה**, לילך תמיד לצדית אביה צדית בעלה חביב לה הלך כל שאר הרגלים ודאי שייכא נתימה ורגל ראשון ספק וצרימא צדופה הלך רגל הראשון ודאי צדק אביה מכאן ואילך ספק: **כמולאת שלום**, נמנצתי עלי ונמנצתי שלימה לו: **להגיד שמה**, היאך תקובלת היא צדית חמיה: **ושדים**, להיקל אחרים: **אין לה**, שאין הגאה ממנה: **זו עילם**, שהיא צדית דניחא שגאמר (דעאל ה) ואני (דניחא הייתי) בשק"ט אשר צעילם המדינה חכה ללמוד ולא רצן מורה צישראל אבל ככל גילמה עולה הסופר דכתיב (פורה ו) (הוא) הפך לבנו לדרוש (במורה) [את תורת ה' ו]לעשות וללמד צישראל תק ומשפט: **ושדי אלו ס"ח**, המניקין אחרים כשדים הללו: **כמגדלות**, נמנינן על הדור: **כנטיעין**, נטיעות יונקות שלא תקלקלו עדיין ולא ארע בהן שזר: **שאוגדות פסחין לבעליהן**, סוממות פסחין עד שמזדקקות לבעליהן ואינן נבעלות לאחרים, לשון אחר שמגדלות פסחין של נדה לבעליהן לפרוש מהן וע"פ שאמרוהו רכס: **וכן הוא אומר ומלאו כמורק כזויות מוצח**, מה זויות דהתם כתיב כזה ומלאו הכא נמי כזויות כזויות על ידי שממלכות תחיה ואין נזקקות אלא עד שיבואו בעליהן: **כאילו נכנס היכל צימיהן**, דהיי משמעת מחוטבות כזויות היכל, תבנית לשון בנין: **צימי עויהו כו'**, משום דליירי כנסת צישראל בלשון אשה הנשאלת לבעל כדאמרן כמולאת שלום נקט נמי להא דהושע דכתיב ציה תקראי אפי' כ'דדריש לקמיה: **ארבעה נביאים**, לקמיה מפרש להו וככולהו ככב צה"ס צימי עויהו יומם אחו יחזיקה שכולן התלו להיגבא צימי עויהו וקיפחו מיי ארבעה מלכים: **לא דיו שלא אמר קן**, אמה למד ממה שאמר לו הקדוש ברוך הוא קח לך אשת זנונים ולא אמר קן לנביא אחר: (מלאכי כאן הגה"ה מלשון רבינו ארבעה נביאים כולו כתיב כזה צימי עויהו צד ממיתה דכתיב ציה יומם אחו יחזיקה ובעמסם לא כתיב אלא עויהו ומיהו ומהו מיכה צימיו נתגבא אלא שכבר נתגבא ויתם צדו שיפט על הארץ לפיכך לא נקרא על שמו אבל שגשה היו קודם שגטרעו כעמסם [א] נאמר שמים לפני הרעש וישעיה ציוס הרעש דכתיב (ישעיה ו) ויעוץ אמות הספים שרעשו עליונים לשרופו ותחמיתם בלבושו כמשפט קח ועדמו שערערו על הכהונה ואחיו היום נתגבא והושע קודם למלך): **היי גרסינן אומר לו קח לך אשה זנונים ואח"כ אומר לו שמה**: **וילדי זנונים**, שמלך לך צימי זנונים ספק של אחרים: **גומרין כה**, צימסם תאווה לנס: **דכלים**

האשה, האכל משל בעלה, דמסתמא דמנה לימננה על של בעלה כל זמן שלא פירשה שהיא דמנה בשל אביה: **רגל הראשון**, כך דרך השוואה ללכת צדית אביהן רגל הראשון שאחר הנשואין: **האכל במקום שהיא רוצה**, רדופה לילך עד הנה לצדית אביה תמיד הלך מספקא לן צדית ימחא לה אלא אם כן פירשה: **אפטרופוסין**, שהיו על שנים והמנוחה זה על פסחו זה על פסחו: **לא יאכל משל שניהן**, לא מפסחו של זה ולא משל זה ופסחו זה המנוח האחד על פסחו מי מן רשות להלך האחר לימננה על זה ואין לו תקנה אלא א"כ רצו שניהן שימנה עם האחד: **לא יאכל משל רבו**, דמסתמא הימננה על פסחו: **בגו' שמעט מינה יש ציריה**, ק"ד ממקום שהיא רוצה נשעת אכילה קאמר ואמרינן הוצרך דשחטה חזקה דהאי ספק שפיר אחרדיק עליה דהאי אמתא: **נשעת שחטה**, ששאלנו אם פיה נשעת שחטה ואמרה צדית אבי רוצה: **אוכלת משל אביה**, מן הסתם: **נמנינן בשאינה רדופה**, לילך תמיד לצדית אביה צדית בעלה חביב לה הלך כל שאר הרגלים ודאי שייכא נתימה ורגל ראשון ספק וצרימא צדופה הלך רגל הראשון ודאי צדק אביה מכאן ואילך ספק: **כמולאת שלום**, נמנצתי עלי ונמנצתי שלימה לו: **להגיד שמה**, היאך תקובלת היא צדית חמיה: **ושדים**, להיקל אחרים: **אין לה**, שאין הגאה ממנה: **זו עילם**, שהיא צדית דניחא שגאמר (דעאל ה) ואני (דניחא הייתי) בשק"ט אשר צעילם המדינה חכה ללמוד ולא רצן מורה צישראל אבל ככל גילמה עולה הסופר דכתיב (פורה ו) (הוא) הפך לבנו לדרוש (במורה) [את תורת ה' ו]לעשות וללמד צישראל תק ומשפט: **ושדי אלו ס"ח**, המניקין אחרים כשדים הללו: **כמגדלות**, נמנינן על הדור: **כנטיעין**, נטיעות יונקות שלא תקלקלו עדיין ולא ארע בהן שזר: **שאוגדות פסחין לבעליהן**, סוממות פסחין עד שמזדקקות לבעליהן ואינן נבעלות לאחרים, לשון אחר שמגדלות פסחין של נדה לבעליהן לפרוש מהן וע"פ שאמרוהו רכס: **וכן הוא אומר ומלאו כמורק כזויות מוצח**, מה זויות דהתם כתיב כזה ומלאו הכא נמי כזויות כזויות על ידי שממלכות תחיה ואין נזקקות אלא עד שיבואו בעליהן: **כאילו נכנס היכל צימיהן**, דהיי משמעת מחוטבות כזויות היכל, תבנית לשון בנין: **צימי עויהו כו'**, משום דליירי כנסת צישראל בלשון אשה הנשאלת לבעל כדאמרן כמולאת שלום נקט נמי להא דהושע דכתיב ציה תקראי אפי' כ'דדריש לקמיה: **ארבעה נביאים**, לקמיה מפרש להו וככולהו ככב צה"ס צימי עויהו יומם אחו יחזיקה שכולן התלו להיגבא צימי עויהו וקיפחו מיי ארבעה מלכים: **לא דיו שלא אמר קן**, אמה למד ממה שאמר לו הקדוש ברוך הוא קח לך אשת זנונים ולא אמר קן לנביא אחר: (מלאכי כאן הגה"ה מלשון רבינו ארבעה נביאים כולו כתיב כזה צימי עויהו צד ממיתה דכתיב ציה יומם אחו יחזיקה ובעמסם לא כתיב אלא עויהו ומיהו ומהו מיכה צימיו נתגבא אלא שכבר נתגבא ויתם צדו שיפט על הארץ לפיכך לא נקרא על שמו אבל שגשה היו קודם שגטרעו כעמסם [א] נאמר שמים לפני הרעש וישעיה ציוס הרעש דכתיב (ישעיה ו) ויעוץ אמות הספים שרעשו עליונים לשרופו ותחמיתם בלבושו כמשפט קח ועדמו שערערו על הכהונה ואחיו היום נתגבא והושע קודם למלך): **היי גרסינן אומר לו קח לך אשה זנונים ואח"כ אומר לו שמה**: **וילדי זנונים**, שמלך לך צימי זנונים ספק של אחרים: **גומרין כה**, צימסם תאווה לנס: **דכלים**

האשה, האכל משל בעלה, דמסתמא דמנה לימננה על של בעלה כל זמן שלא פירשה שהיא דמנה בשל אביה: **רגל הראשון**, כך דרך השוואה ללכת צדית אביהן רגל הראשון שאחר הנשואין: **האכל במקום שהיא רוצה**, רדופה לילך עד הנה לצדית אביה תמיד הלך מספקא לן צדית ימחא לה אלא אם כן פירשה: **אפטרופוסין**, שהיו על שנים והמנוחה זה על פסחו זה על פסחו: **לא יאכל משל שניהן**, לא מפסחו של זה ולא משל זה ופסחו זה המנוח האחד על פסחו מי מן רשות להלך האחר לימננה על זה ואין לו תקנה אלא א"כ רצו שניהן שימנה עם האחד: **לא יאכל משל רבו**, דמסתמא הימננה על פסחו: **בגו' שמעט מינה יש ציריה**, ק"ד ממקום שהיא רוצה נשעת אכילה קאמר ואמרינן הוצרך דשחטה חזקה דהאי ספק שפיר אחרדיק עליה דהאי אמתא: **נשעת שחטה**, ששאלנו אם פיה נשעת שחטה ואמרה צדית אבי רוצה: **אוכלת משל אביה**, מן הסתם: **נמנינן בשאינה רדופה**, לילך תמיד לצדית אביה צדית בעלה חביב לה הלך כל שאר הרגלים ודאי שייכא נתימה ורגל ראשון ספק וצרימא צדופה הלך רגל הראשון ודאי צדק אביה מכאן ואילך ספק: **כמולאת שלום**, נמנצתי עלי ונמנצתי שלימה לו: **להגיד שמה**, היאך תקובלת היא צדית חמיה: **ושדים**, להיקל אחרים: **אין לה**, שאין הגאה ממנה: **זו עילם**, שהיא צדית דניחא שגאמר (דעאל ה) ואני (דניחא הייתי) בשק"ט אשר צעילם המדינה חכה ללמוד ולא רצן מורה צישראל אבל ככל גילמה עולה הסופר דכתיב (פורה ו) (הוא) הפך לבנו לדרוש (במורה) [את תורת ה' ו]לעשות וללמד צישראל תק ומשפט: **ושדי אלו ס"ח**, המניקין אחרים כשדים הללו: **כמגדלות**, נמנינן על הדור: **כנטיעין**, נטיעות יונקות שלא תקלקלו עדיין ולא ארע בהן שזר: **שאוגדות פסחין לבעליהן**, סוממות פסחין עד שמזדקקות לבעליהן ואינן נבעלות לאחרים, לשון אחר שמגדלות פסחין של נדה לבעליהן לפרוש מהן וע"פ שאמרוהו רכס: **וכן הוא אומר ומלאו כמורק כזויות מוצח**, מה זויות דהתם כתיב כזה ומלאו הכא נמי כזויות כזויות על ידי שממלכות תחיה ואין נזקקות אלא עד שיבואו בעליהן: **כאילו נכנס היכל צימיהן**, דהיי משמעת מחוטבות כזויות היכל, תבנית לשון בנין: **צימי עויהו כו'**, משום דליירי כנסת צישראל בלשון אשה הנשאלת לבעל כדאמרן כמולאת שלום נקט נמי להא דהושע דכתיב ציה תקראי אפי' כ'דדריש לקמיה: **ארבעה נביאים**, לקמיה מפרש להו וככולהו ככב צה"ס צימי עויהו יומם אחו יחזיקה שכולן התלו להיגבא צימי עויהו וקיפחו מיי ארבעה מלכים: **לא דיו שלא אמר קן**, אמה למד ממה שאמר לו הקדוש ברוך הוא קח לך אשת זנונים ולא אמר קן לנביא אחר: (מלאכי כאן הגה"ה מלשון רבינו ארבעה נביאים כולו כתיב כזה צימי עויהו צד ממיתה דכתיב ציה יומם אחו יחזיקה ובעמסם לא כתיב אלא עויהו ומיהו ומהו מיכה צימיו נתגבא אלא שכבר נתגבא ויתם צדו שיפט על הארץ לפיכך לא נקרא על שמו אבל שגשה היו קודם שגטרעו כעמסם [א] נאמר שמים לפני הרעש וישעיה ציוס הרעש דכתיב (ישעיה ו) ויעוץ אמות הספים שרעשו עליונים לשרופו ותחמיתם בלבושו כמשפט קח ועדמו שערערו על הכהונה ואחיו היום נתגבא והושע קודם למלך): **היי גרסינן אומר לו קח לך אשה זנונים ואח"כ אומר לו שמה**: **וילדי זנונים**, שמלך לך צימי זנונים ספק של אחרים: **גומרין כה**, צימסם תאווה לנס: **דכלים**

תורה אור השלם

- 1. אני חזקה וישרי מגדלות או הייתי בעיני כמורצאת שלום. שיר השירים ח י
- 2. וקה ביום ההוא נאם ה' תקראי איש ולא תקראי לי עוד כעלה. הושע ב יח
- 3. אחות לו קטנה וישרי אף לה מה נעשה לאיצטו ביום שיקרב בה. שיר השירים ח ח
- 4. אשר קנינו כנטיעים מגדלים בעבריהם כמורצאת כוונות תבנית היכל.
- 5. ה' צבאות יתן עליהם ויאכלו וקבשו אבני קלע וישו רומה כמו יין ומלאו כמורק כוונות מוצח.
- 6. תזונו מלאים מפיקים מן אל ון צאנצנו מאלפיהם כוונות מרובות כמורצאת.

- 7. דבר ה' אשר היה אל הושע בן בארי בימי עויה יומם אחו יחזיקה מלכי יהודה ובימי ק"ב עם בן יואש מלך ישראל. הושע א א
- 8. תחלת דבר ה' בהושע יואש ה' אל הושע קח לך אשת זנונים וילדי זנונים כי זנה תהיה הארץ כמאמר ה'.
- 9. וילך ויחך את נמר בת דבילים ויחזר ויחזר לו בן. הושע א ג

מוסף רש"י

זו עילם שכתבה ללמוד ולא דמנה ללמד. שהיא צדית דניחא (דניחא ח) ואני (דניחא הייתי) בשק"ט אשר צעילם המדינה חכה ללמוד ולא רצן מורה צישראל אבל ככל גילמה עולה הסופר דכתיב (פורה ו) (הוא) הפך לבנו לדרוש (במורה) [את תורת ה' ו]לעשות וללמד צישראל תק ומשפט: **ושדי אלו ס"ח**, המניקין אחרים כשדים הללו: **כמגדלות**, נמנינן על הדור: **כנטיעין**, נטיעות יונקות שלא תקלקלו עדיין ולא ארע בהן שזר: **שאוגדות פסחין לבעליהן**, סוממות פסחין עד שמזדקקות לבעליהן ואינן נבעלות לאחרים, לשון אחר שמגדלות פסחין של נדה לבעליהן לפרוש מהן וע"פ שאמרוהו רכס: **וכן הוא אומר ומלאו כמורק כזויות מוצח**, מה זויות דהתם כתיב כזה ומלאו הכא נמי כזויות כזויות על ידי שממלכות תחיה ואין נזקקות אלא עד שיבואו בעליהן: **כאילו נכנס היכל צימיהן**, דהיי משמעת מחוטבות כזויות היכל, תבנית לשון בנין: **צימי עויהו כו'**, משום דליירי כנסת צישראל בלשון אשה הנשאלת לבעל כדאמרן כמולאת שלום נקט נמי להא דהושע דכתיב ציה תקראי אפי' כ'דדריש לקמיה: **ארבעה נביאים**, לקמיה מפרש להו וככולהו ככב צה"ס צימי עויהו יומם אחו יחזיקה שכולן התלו להיגבא צימי עויהו וקיפחו מיי ארבעה מלכים: **לא דיו שלא אמר קן**, אמה למד ממה שאמר לו הקדוש ברוך הוא קח לך אשת זנונים ולא אמר קן לנביא אחר: (מלאכי כאן הגה"ה מלשון רבינו ארבעה נביאים כולו כתיב כזה צימי עויהו צד ממיתה דכתיב ציה יומם אחו יחזיקה ובעמסם לא כתיב אלא עויהו ומיהו ומהו מיכה צימיו נתגבא אלא שכבר נתגבא ויתם צדו שיפט על הארץ לפיכך לא נקרא על שמו אבל שגשה היו קודם שגטרעו כעמסם [א] נאמר שמים לפני הרעש וישעיה ציוס הרעש דכתיב (ישעיה ו) ויעוץ אמות הספים שרעשו עליונים לשרופו ותחמיתם בלבושו כמשפט קח ועדמו שערערו על הכהונה ואחיו היום נתגבא והושע קודם למלך): **היי גרסינן אומר לו קח לך אשה זנונים ואח"כ אומר לו שמה**: **וילדי זנונים**, שמלך לך צימי זנונים ספק של אחרים: **גומרין כה**, צימסם תאווה לנס: **דכלים**